

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

ODDĚLENÍ RUSKÉHO JAZYKA A LITERATURY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

MALÍŘ ILJA REPIN

Autorka: Tereza Pokorná

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

Obor: Ruský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Rok: 2010

Malíř Ilja Repin

Oddělení ruského jazyka a literatury

Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice

Bakalářská práce pojednává o životních osudech a tvorbě ruského malíře Ilji Jefimoviče Repina. Pozornost je soustředěna na základní momenty malířova života a následně jeho portrétní tvorby tak, aby v konečném vyznění práce byla postižena a charakterizována umělcova osobnost a jeho dílo. Podrobněji jsou analyzovány některé Repinovy obrazy, jejichž kopie jsou stejně jako další dokumentární přílohy součástí bakalářské práce.

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

The painter Ilja Repin

The department of Russian Language and Literature

Pedagogical Faculty of South Bohemia University, České Budějovice

The Bachelors thesis is based on the life story of Russian painters Ilja Jefimovič Repin. Attention is focused on the basic moments of the artist's life and consequently his portraiture, so that in the final analysis the bachelors work was affected and characterized the artist's personality and his work. In detail are analyzed Repin's images which copies are like another documentary annex part of bachelor work.

Lead of thesis: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma malíř Ilja Repin vypracovala samostatně a použila pouze pramenů a odborné literatury, které uvádím v příložené bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, 20.4. 2010

podpis diplomantky

Poděkování

Tímto děkuji paní doc. PaedDr. Zdeňce Matyušové, Ph.D. za její odborné vedení, konzultace a za cenné rady při zpracování mé bakalářské práce.



„Репин, самсон русской живописи“

(В. В. Стасов)

ÚVOD

Tato bakalářská práce pojednává o životních osudech a tvorbě ruského malíře 19. a 20. století Ilji Jefimoviče Repina. Podnětem k výběru tohoto tématu byl můj obdiv k výtvarnému umění a zájem právě o tohoto malíře, který dokáže ve svých obrazech přesvědčivě vystihnout výrazy ve tváři.

Základní přehled o tématu jsem získala z přednáškové a seminární výuky (Vybrané kapitoly z dějin ruské kultury) o ruské kultuře vedené doc. PaedDr. Zdeňkou Matyušovou, Ph.D., ve kterých jsem měla možnost seznámit se s tvorbou nejen ruských malířů, ale i dalších ruských umělců.

Práce je rozdělena na několik částí. První část nese název Zrození velkého malíře a zachycuje Repinovo dětství a jeho blízkou rodinu. Od jeho narození a mládí prožitém s jeho rodinou v Čugujevě se dostáváme k době studií. Nejdříve na topografické škole, posléze v ikonopisectví u mistra Bunakova. Dozvíme se o jeho první práci a vytoužené cestě do Petrohradu za dalším studiem a jeho první významné tvorbě.

Dále se věnujeme době „peredvižníků“, významu Sdružení putovních výstav a Repinově účinkování v tomto spolku. Poznáváme, jak se toto hnutí lišilo od tehdejšího soudobého umění na Západě. Nejen v této souvislosti se v práci objevují jména uměleckého kritika a zároveň Repinova přítele V. V. Stasova a učitele I. N. Kramského.

Třetí část nazvaná Závěrečné období pojednává o Repinově úpadku, změně života a životě do jeho smrti. Čtvrtý díl Repin a současnost zahrnuje Repinovy odkazy zanechané do budoucnosti a informace, kde se můžeme s jeho díly setkat.

V poslední, závěrečné části jsem rozebrala několik výtvarných děl, která mne zaujala nejvíce. Jsou to následující obrazy: *Carevna Sofie*, *Portrét P. M. Treťjakovova*, *Ivan Hrozný a jeho syn Ivan*, *Záporožci* a *Odpočinek*. Obrazy jsou seřazeny chronologicky podle data vzniku.

Součástí bakalářské práce jsou kromě fotografických kopií výše zmíněných obrazů i další dokumentární přílohy, které korespondují s umělcovým životem, a rovněž stručná chronologie Repinova života.

Cílem bakalářské práce je seznámit čtenáře s postavou tohoto výjimečného malíře a jeho tvorbou. Doufám, že zaujme nejen milovníky ruského malířství, ale i všechny ostatní čtenáře, kteří se chtějí dozvědět o této tématice něco nového.

1. ZROZENÍ VELKÉHO MALÍŘE

Ilja Jefimovič Repin se narodil 24. 7. (5. 8. podle starého kalendáře) roku 1844 ve vojenském městečku Čugujevo nedaleko Charkova na území dnešní Ukrajiny, v rodině vojenského vysloužilce Jefima Vasiljeviče Repina a jeho ženy Taťány. Bylo to jedno z mnohých míst, které se začátkem dvacátého století, za vlády Alexandra I., změnili ze sedláckých usedlostí na vojenské posádky. Rodina byla ruského původu a rusky také hovořili. Žili společně s Repinovou babičkou, která vlastnila zájezdní hospodu. „V domě vládla babička. Celá zachumlaná do černého šátku, z něhož jí bylo vidět jen bledý velký nos, od časného rána bručela a hádala se s čeládkou, obracejíc dnem vzhůru soudky a ohromné železnáky, které se povalovaly na dvoře.“¹

Když byl Ilja malé dítě, rodina si žila vcelku blahobytně, a tak se odloučila od babičky postavením vlastního domu, kde se všem velmi líbilo. Byl to prostorný, světlý dům s dvorkem a kůlnou. Na dvorku pobíhal pes Razboj, veliký a šedivý jako vlk s burácejícím hlasem, který všem naháněl strach. Tam Ilja vyrůstal ještě se svojí starší sestrou a mladším bratrem. Jeho otec obchodoval s koňmi. Brzy byl ale otec povolán do války a rodina poznala opravdovou bídu. Matka malíře se snažila uživit rodinu šitím. Šila známým kožichy a stěží si vydělala na nejnutnější potřeby své domácnosti. Toto období Repinovi připomíná černý chléb, jak moc byl chutný posypaný solí, ale i toho se jim dostávalo málo. Uchovává si i nemilé vzpomínky na kolonie vojenských vysloužilců ve kterých žili, kde vládl dril a disciplína hole. Níž než vojenští osídlenci stáli už jen nevolníci a tak byl Ilja neustále svědkem výsměchu vrchnosti nad bezprávními usedlíky. Jistě i to později mělo vliv na jeho pevné demokratické přesvědčení.

Zato nejkrásnější vzpomínky si Ilja zachoval na svou matku moudrou, talentovanou a taktickou ženu. Její bratr Dmitrij sloužil v důstojnictvu a když byl Repin ještě malý kluk, byl velitelem. Repinovy tety Gruša a Padanka byly

negramotné, ale zato maminka se strýčkem Mít'ou dělali všechny jeho úkoly. Oba projevili velký zájem o čtení a Mít'a nosil domů knihy z knihovny kanonistů². Četli zejména Žukovského a maminka mnohé z jeho básní znala nazpaměť. Taťána si také osvojila církevní mše a překrásně na nich předčítala. Doma někdy čítávala sousedkám pasionál. Když nastal čas, aby se i její děti naučily číst a psát, zřídila školu ve svém prostorném domě. Tam se učil malý Ilja se svými sourozenci a s více než desítkou dětí z okolí.

Chrabrost lidského charakteru chlapec poznal při krocení divokých hřebců, které opatřil jeho otec. Každé jaro se Jefim vypravil do Donšiny a přivedl odtud stádo divokých koní. Zajezdit takového koně znamenalo skutečně těžkou práci. Ne vždy se výcvik divokého koně podařil a malý chlapec tak býval svědkem krvavé scény. S krocením koní otci pomáhali Kalmykové³. Kalmyk s koněm to byla jediná bytost. Odjel sotva se držíc na divokém oři a po čtyřech hodinách přijel s koněm, který se vlekl, potácel se s svěšenou hlavou a Kalmyk na něm spokojeně seděl a potahoval z kratičké dýmky. Kalmykové byli později také předmětem Repinových portrétů.

Budoucí umělec byl obdařen vzácnou všímavostí a bohatými, lehce výbušnými city a představivostí. Měl docela slabé zdraví a divocí koně mu naháněli strach. Možná proto byl uchvácen silou otcových pracovníků, a tak až pod jejich ochranou se odvážil posadit se na koně. Jiné volné chvíle trávil se sestrou Ust'ou a to například malováním, nebo vystřihováním z papíru. On běžící koně, ona vše co ji napadlo. Chlapce, děvčata, babky v kožichu, krávy, prasata, kachny a dokonce krocany. Repin si podobu koně tak dobře osvojil, že jejich figurky vystřihoval bez předkreslení. Tyto siluety nalepené na okna vyvolávaly u kolemjdoucích velký obdiv. Právě v této době se projevilo Iljovo umělecké nadání. V časném mládí se tak pro Repina stalo malířství nejdůležitější částí života. Jednou, když sousedka nemocnému chlapci vyprávěla o všech radostech v ráji, chlapec se s kamennou tváří zeptal, zdali pak mu tam také dají pastelky a papír.

Jakmile Ilja odrostl a dokončil základní vzdělání, dali ho rodiče vyučit geodetem, kde se naučil ovládat štětec a používat akvarely, kterými se kolorovaly mapy, ale také si osvojil základy historie a geografie. Zanedlouho však čugujevskou topografickou skupinu zrušili a pro Ilju začal bezútešný život. Následujícího roku mu zemřela sestra Ust'a, se kterou ho vázalo něžné přátelství. Ještě více se ponořil do své oblíbené práce, malování a tak po skončení školy topografů se hlásil do učení k ikonopisci Bunakovovi. Musel vykonat přijímací zkoušku, která vypadala následovně. Bunakov podal Iljovi erb Charkovské gubernie s rozkazem, aby ho přesně zkopíroval. Začal tedy kreslit, ale po chvíli, této pro něj nudné a lehké práce ponechal a vzal si nový list papíru. Když se později Bunakov šel podívat, jak to mladému umělci vyšlo, byl velmi mile překvapen. Budoucí mistr malířství nakreslil Burnakovův ateliér s přistaveným žebříkem i samotného Burnakova. Ten drží štít s erbem Charkova a podává ho Repinovi, který stál na vrchu žebříku. U Burnakovova sbíral zkušenosti a vědomosti celý rok a pak se osamostatnil. Patnáctiletý Ilja se stal populárním portrétistou a malířem ikon. Se svými ikonami slavil velké úspěchy a často si ho zvali z okolí malovat kostely. Kostelní malba a oltářní obrazy byly v té době na Ukrajině vyhledávány, avšak ne moc dobře placeny.

A zatímco pracoval v ikonopiseckém družstvu, postupně dospíval a ztrácel svou dětskou představivost. V této době také vznikl jeho první autoportrét, který namaloval na žádost své matky a který se těšil velkému obdivu. Jeden jeho přítel, aniž by se jej otázel, ukázal portrét svým kamarádkám. I té, která Repinovi nebyla lhostejná. A mladý umělec z jakési vnitřní stydlivosti portrét zničil. Neměl rád přílišné opěvování jeho děl. Byl tím také později proslulý, že už jako uznávaný malíř se mistr až nezdravě mračil, když někdo příliš chválil jeho obrazy.

Ve snaze odklonit se od stereotypu, který vládl v ikonopisných oddílech, oddával se práci, zdokonaloval se a přinášel cosi svého, nového do jím vytvořených ikon.

Předělával už napsané a tím zdržoval práci k nelibosti dodavatele. Také rád kreslil na malých kartonech pečlivě propracované realistické portréty svých příbuzných a známých. Známy je malý Portrét „tety Gruši“, Agrafovy Stěpanovny Bočarové, datovaný rokem 1859, který nyní patří Treťjakovské galerii. V těchto pracích je už cítit přirozené nadání budoucího portrétisty.

Ale Repin se neuspokojoval s dosaženými úspěchy a začínal snít o přijetí na Akademii umění⁴ a také se k tomu podle školního řádu Akademie pozvolna připravoval. Pracoval, aby si vydělal peníze na cestu a mohl odjet do Petrohradu. Cítil se přešťastným, když seděl v poštovském voze, který směřoval do Moskvy. Odtud se vydal vlakem do Petrohradu. Ne hned se mu podařilo na Akademii dostat. Ale rok po příjezdu do města umělců, v lednu roku 1864, byl na Akademii přijat jako dobrovolník. Začátky v Petrohradě nebyly jednoduché. Umělec měl málo peněz a byly chvíle, kdy byl rád, že neumřel hlady. Jeho příjezd se shoduje s významnou kulturní událostí, s velkou manifestací umělecké mládeže, která povstala proti akademismu profesorů. Byla to takzvaná „vzpouza čtrnácti“, kdy si absolující žáci Akademie kladli jedinou, ale důležitou podmínku - vybrat si libovolně téma své závěrečné práce, za kterou mohli dostat takzvanou zlatou medaili a několikaleté stipendium do ciziny. Ředitelství to ale zamítlo a tak žáci demonstrativně opustili Akademii. Hlavní postavou tohoto hnutí byla osoba I. N. Kramského⁵, se kterým se Repin poznal na Akademii, avšak slyšel o něm ještě před příjezdem do Petrohradu. Později se stali dobrými přáteli a Repin svému učiteli dokonce věnoval kapitolu ve své knize *Daleké i blízké*. Kramskoj byl uznávaným učitelem nejen Iljou, ale i ostatními studenty, ze kterých pod jeho vedením a vlivem jeho myšlenek vyrůstali realističtí malíři nového pokolení. „My žáci podle nového statutu jsme byli plni opovržení vůči „stařečkům“ a zvláště jsme nesnášeli ukládaná nám témata; o jejich škodlivém vlivu na rozvoj našeho umění napsalo se tehdy velmi mnoho polemických článků v různých časopisech a novinách. Jednou dokonce sám velevážený Bruni vystoupil na obranu akademické soustavy, když už nemohl snést útoky novinářů, velmi málo rozumějících

umění.“⁶ Od této chvíle začíná v ruském umění nová etapa společenského uvědomění umělců a jejich pojetí úkolů své profese. Později bude Repinova tvorba úzce souviset s osudem těchto vzbouřenců.

Při svých studiích pracuje například na obrazech *Příprava ke zkoušce*, *Portrét V. A. Ševcovové* a v neposlední řadě pracuje na *Burlacích*, obrazu sociální tematiky, kvůli kterému Repin často jezdí kreslit studie k řece Volze a osobně se setkává s Burlaky. Jejich postavy jsou pečlivě prostudované typy. Přední postava tohoto výjevu je malována podle burlaka Kanina, bývalého popa, kterého Repin často sledoval. Tímto obrazem si čerstvý absolvent získává evropskou proslulost, když své dílo předvede na výstavě Společnosti podpory umění. „*Burlaci* je první dílo v ruském a snad i v evropském umění, které je dokonalým obrazem těžkého údělu zotročených lidí. Jedenáct postav ve sluneční výhni se boří do žhavého písku a mlčky s chomouty na ramenou táhnou těžkou loď proti proudu Volhy. Nikdo z peredvižníků nevytíhl tak hluboce skutečnost a nikdo nevyzdvihl ještě obsah obrazu v tak silnou obžalobu sociálních poměrů ve spojení s mistrovsky zvládnutou formou.“⁷

V roce 1873 využívá zisku zlaté medaile a práva odcestovat do zahraničí za obraz *Vzkříšení dcery Jajra*. Při vytváření tohoto plátna se autor inspiroval obrazem A. A. Ivanova⁸ *Zjevení Krista národu*. Ivanova si Repin velmi vážil a obdivoval. Dověděl se o něm už ve svých mladých letech od svého prvního učitele v Petrohradě a později i od přítele I. N. Kramského. Úspěch díky obrazu *Vzkříšení dcery Jajra* mu přináší i první velkou zakázku – tou je obraz *Schůzka ruských, polských a českých hudebních skladatelů* pro koncertní síň hotelu Slovanský bazar. Na tomto plátně jsou mimo jiné vyobrazeni i Bedřich Smetana, Karel Bendl, Josef Horák i dirigent petrohradské opery Eduard Nápravník.

V zahraničí několik měsíců cestuje po Itálii a potom až do roku 1876 žije ve Francii i se svou rodinou. V této době vznikají dvě významné figurální kompozice

Pařížská kavárna zobrazující život velkoměsta a pro Akademii *Sadko v podmořském království*, za který byl jmenován akademikem. Obraz znázorňuje lidovou pověst o careviči, který si vybral z krasavic celého světa prostou ruskou dívku. Ale sám Repin nebyl ani s jedním z obrazů příliš spokojen. A i Stasov⁹ po Repinově návratu do vlasti obrazy zkritizoval. Ilja cítil, že něco není v pořádku. Život na západě příliš neobdivoval, v Paříži často tesknil po vlasti a ocital se na dně svého uměleckého života. Vyléčila ho milovaná rodná země. Přibližně na rok se vrací do rodného Čugujeva, kde si připomíná své dětství, setkává se s starými známými. Během pobytu v Čugujevě nabral inspiraci, která byla podnětem k realizaci mnoha výtečných obrazů. *Záporožci, Křížové procesí v Kurské gubernii, Večernice, Zatčení propagandisty* a další výtvořiny jsou toho důkazem. Z této doby připomenu také *Nesmělého „mužika“* a *Protodiákona*, pro které je charakteristické, že nejsou označeny jmény portrétovaných, i když je umělec dobře znal. Byla to vyjevení určitých sociálních typů takzvaných „mužiků“ a duchovenstva. Duchovní *Protodiákon* je prvním velkým Repinovým portrétem. Modelem mu stál diákon Ivan Uljanov. Sám Repin v portrétu viděl „ozvěnu pohanského kněze“.

Posléze se malíř stěhuje do Moskvy. Začíná jeho nejneprodnější období, které trvá i poté co se opět stěhuje, a to do Petrohradu. V této době také vstupuje do Sdružení putovních uměleckých výstav.

2. DOBA „PEREDVIŽNIKŮ“

Sdružení putovních uměleckých výstav (Товарищество передвижных художественных выставок), byla tvůrčí skupina, která sjednocovala na realistickém základě všechny síly ruského výtvarného umění druhé poloviny 19. století a plnila závažnou úlohu v demokratizaci ruského umění a kulturního života. Sdružení vzniklo z iniciativy již výše zmíněného I. N. Kramského. Mělo i další významné činitele, například V. V. Stasova a P. M. Treťjakova. Hlavním záměrem hnutí bylo prezentování ruského umění široké veřejnosti. „Peredvižnické hnutí je možno srovnat s mohutnou řekou, jež svým dravým proudem strhává a sbírá to nejsilnější a nejsvěžejší, života schopné a pokrokové v ruském umění druhé poloviny 19. století.“¹⁰

Členové sdružení, ke kterému patřili nejvýznamnější ruští malíři této doby, ustupovali ve své tvorbě od oficiálního uměleckého směru a zaměřovali se na zachycení života sociálně a společensky nejnižší postavených lidí. Chtěli svými výtvary představit život nejprostšího ruského lidu s jejich starostmi i radostmi. Vyznačovali se výrazně národním cítěním. Díla „peredvižníků“ představovala ale i jiná témata. Krajinomalbu, portréty i díla s historickými událostmi. V obrazech se také odráží důraz na vlastenectví, lásku k Rusku a jeho lidu což je jedním z důležitých prvků v tvorbě ruských realistických malířů. To souvisí i s bojem za svobodu a demokratickými myšlenkami doby.

„Putovní výstavy“, které se pravidelně konaly skoro půl století, se těšily velkému úspěchu a vysoké účasti lidí z různých sociálních vrstev. Výchovná úloha peredvižníků neměla ve světových dějinách obdoby a byla v protikladu s tím, co vytvářeli umělci na Západě, kteří byli skupinou vládnoucí třídy a na základě jednoty názorů vytvářeli profesionální úkoly (impresionisté a jiní), které bývaly prostředkem k úniku od společenského života, skutečnosti, od sociálních problémů. V Rusku to však bylo naopak, proto ta neobyčejná obsahovost, vysoká

ideovost ruského umění, které chtělo pomoci svému národu, aktivně vniknout do života, do reality a to ruské umění odlišovalo od soudobých uměleckých směrů na západě.

28. listopadu 1871 se v prostorách Akademie umění konala první „putovní výstava“, kterou uspořádala skupina umělců z Petrohradu a Moskvy. Měla veliký úspěch a bylo na ní vystaveno 42 obrazů. Úspěch byl i finanční a tak si Sdružení mohlo připsat peníze do svého fondu za prodané obrazy.

Výstavy se pořádaly pravidelně 52 let. Poslední výstava „peredvižníků“ se konala roku 1923. Tento rok se také považuje za rok, kdy sdružení ukončilo svou činnost.

Repin do spolku „putovních výstav“ vstoupil roku 1878. Roku 1882 zahajuje cyklus děl na revolucionářské náměty obrazem *Odmítnutí zpovědi před popravou*. V roce 1884 vznikl nejznámější obraz z tohoto cyklu *Nečekali*, který zobrazuje nečekaný návrat domů (možná po útěku), jednoho politického vězně. Stará matka, roztřesená vzrušením mu jde vstříc, mladší děti ho nepoznávají. Na obraz je možné se dívat jako na povídku s dramatickým napětím a s dobře zpracovaným námětem. Dílo mělo, jak je u Repina zvykem, několik variant. Měnily se hlavně výrazy hlavní postavy revolucionáře, projevíly se nálady vyvolány posílením politické reakce v 80. letech.

V 90. letech 19. století prožíval Repin uměleckou krizi a zároveň se na čas rozešel s peredvižniki. Projevil se ale také jako výborný pedagog. Byl profesorem, vedoucím ateliérů (1894 – 1907) a rektorem (1898 – 1899) na Akademii umění.

3. ZÁVĚREČNÉ OBDOBÍ

Na přelomu století došlo k podstatné změně v Repinově způsobu života i ke změně v jeho malbách. Mezi jeho portréty se stále více objevovaly osoby vysokého úřednictva a vesnický žánr postupně úplně mizí. Díla této doby jsou málo významná a průměrná. Jeho posledním úspěšným obrazem se stal skupinový portrét *Slavnostní zasedání Státní rady*, který byl zhotoven při příležitosti stého výročí ustanovení Státní rady. Vyobrazeno je kromě cara dalších sto účastníků. Tohoto úkolu se Repin zhostil s elánem. Denně chodil na jejich zasedání malovat skici a členové rady mu museli chodit pózovat do sálu v těch pozicích, které potřeboval. Konečný obraz měřil přes deset metrů.

I když malířova tvůrčí činnost zasahuje také do 20. století, v té době začal Repinův opravdový umělecký sestup. Od začátku 20. století se usídlil na Finském pobřeží v městečku Kuokkala (dnes Repino) ve vile nazývané Penáty, kterou si sám vymaloval. Tam také strávil zbytek svého života.

Repin ale stále pozorně sleduje ruské společenské dění z pohledu věrného demokrata. Ostře reaguje na první ruskou revoluci z roku 1905 svou účastí na kolektivních protestech ruské inteligence proti carské vládě a také se snaží zobrazit své dojmy do malířských prací. Zároveň se sbližuje s Maximem Gorkým. Z této doby je známá vyhotovená kresba *A. M. Gorkij předčítá své drama Děti slunce*, na které je zobrazen kromě spisovatele také kritik Vladimír Stasov, Alexandr Kuprin a jiní. Tato kresba se stala důležitým kulturně historickým dokumentem tehdejší doby.

Umělec prožil dlouhý život, život člověka plně oddaného své práci. Jeho veliký malířský talent uznávali všichni, ale ne každý uměl v plné míře ocenit historický a společenský význam jeho umění. Od celoživotní intenzivní práce Repinovi odumřela pravá ruka, a tak se na sklonku života učí malovat levou. Do posledních

chvil svého žití se snažil tvořit. Repin zemřel v úctyhodném věku 86-ti let 29. září roku 1930 ve Finsku ve městě Kuokkala v náručí své mladší dcery Taťány. Ta k němu přijela s vnuky, které si Repin přál ještě před smrtí vidět. Vila Penáty byla fašisty vypálena, ale později zrekonstruována. Umělcův hrob na zahradě vily byl naštěstí zachován.

4. REPIN A SOUČASNOST

Ani v současné době nezůstává Repinova tvorba zapomenuta, jeho obrazy jsou stále oblíbené. Odkaz malířových děl je veliký. Najdeme v něm i řadu studií, které byly pro Repina nepostradatelným a nezbytným prostředkem k vytváření svých děl a mají často větší hodnotu než dokončené obrazy. Jeho historické obrazy se v současné době v Rusku používají k lepšímu znázornění a pochopení dřívějších událostí při výuce dějepisu.

Originály jeho výtvorů jsou uloženy v uměleckých galeriích, kromě toho je můžeme najít i v soukromých sbírkách. Největší počet Repinových obrazů uchovává Treťjakovova galerie v Moskvě. Další výtvořy můžeme najít v Petrohradě, Saratově, Kyjevě, Helsinkách, Tallinu, Lvově a ostatních ruských, ukrajinských i finských městech.

Dochovala se také jeho korespondence, kterou udržoval s mnoha významnými osobnostmi, hlavně umělci, ale i se svou blízkou rodinou. I tato korespondence, zčásti publikovaná nám umožňuje lépe poznat a více pochopit Repinovu osobnost, jeho společenské, politické, kulturní i umělecké názory. Blíže můžeme poznat i všeobecné kulturní dění druhé poloviny 19. století. Z dopisů se také dozvídáme o jeho štěstí a strastech, které prožíval při své psychicky náročné práci.

Z jeho odkazů neopomeňme Repinovo významné dílo *Daleké i blízké*, ve kterém nám autor odhaluje své soukromí a přibližuje svou uměleckou činnost. Rovněž nám dává poznat své beletristické umění, jak dobře ovládá ruský jazyk, který vhodně používá při popisu a vyjádření různých situací a postav i míst. Je to velmi čtivá kniha a prozrazuje autorovo všestranné umělecké nadání.

5. ANALÝZA OBRAZŮ

5.1. CAREVNA SOFIE ALEXEJEVNA V NOVODĚVIČÍM KLÁŠTEŘE PŘI POPRAVĚ STŘELCŮ A MUČENÍ JEJÍHO SLUŽEBNICTVA V ROCE 1698

ЦАРЕВНА СОФЬЯ АЛЕКСЕЕВНА ЧЕРЕЗ ГОД ПОСЛЕ ЗАКЛЮЧЕНИЯ ЕЕ В НОВОДЕВИЧЬЕМ МОНАСТЫРЕ, ВО ВРЕМЯ КАЗНИ СТРЕЛЬЦОВ И ПЫТКИ ВСЕЙ ЕЕ ПРИСЛУГИ В 1698 ГОДУ

(rok 1879 - 201,8 x 145,3)

Státní Treťjakovova galerie, Moskva

První Repinovo historické vyobrazení odkrývající jednu ze stránek ruské historie zobrazuje vyhocení sporu mezi Sofií a jejím bratrem Petrem. 195 střelců bylo pověšeno pod Novoděvičím klášteře. Tři byli pověšeni vedle Sofiiných oken, do jejich rukou byly vloženy prosební listy, ve kterých domněle prosí dát vládu carské rodině.

Po příjezdu z Čugujeva do Moskvy se malíř spřátelil s kolegy Viktorem Vasněcovem a Vasilijem Polenovem. Ti byli milovníky umění a i Repin začal navštěvovat historické památky a staré umění Moskvy. Když byl ubytován blízko Novoděvičího kláštera dospěl k tématu svého nového obrazu carevny Sofie, která byla v tomto klášteře vězněna Petrem I. Před začátkem práce na tomto portrétu se Repin podrobně seznámil s historickými událostmi, navštívil také památník materiální kultury 17. století. Zkoumal portréty Sofie i jejího bratra Petra. Stasov a Kramskoj Repina od myšlenky námětu carevny Sofie zrazovali a nabádali, aby si vybíral motivy ze současnosti.

Repin od toho ale neupustil a dal si za úkol vykreslit duševní stav velké ženy ruské historie. Carevna je vyobrazena jako silná, s pevnou vůlí, mocná, taková, jaká opravdu byla. Nakreslit Sofiinu tvář bylo velmi těžké. Umělec uplatnil své

znalosti psychologie a talent portrétisty, aby vykreslil hněv a duševní napětí, ve kterém se nacházela. Je známo několik přípravných studií její hlavy. Malíř přidal do výrazu Sofie zuřivost v očích. Mocná, vysoká Sofie, oblečená v těžkých šatech se stříbrnými brokáty se tísní v temné klášterní kobce stojí klidně opřená o stůl a má zkřížené ruce na prsou. Za ní je vidět malá postava v černém oděvu a s vystrašeným výrazem v obličeji. Tímto protikladem dává jasně pocítit charakter nesmiřitelné Sofie. Za oknem s mříží je vidět hlava pověšeného střelce, patrně jejího přívržence.

Kolorit obrazu je krásný a bohatý díky úspěšně pojatému osvětlení na temném pozadí kobky a červené sukno na podlaze výrazně odlišuje postavu carevny ve stříbrném obleku.

Jako vždy Repin promyslel každý detail kompozice. Na stolku nejsou ženské ruční práce, modlitební pomůcky, ale knihy, kalamář, pera – vše ukazující na zaneprázdnění pracovitého a vzdělaného člověka.

Sám Repin byl s obrazem spokojen. Stasovovi napsal, že vše udělal tak, jak přesně chtěl.

5.2. PORTRÉT P. M. TREŤJAKOVA

ПОРТРЕТ П. М. ТРЕТЬЯКОВА

(rok 1883 - 98 x 75,8)

Státní Treťjakovova galerie, Moskva

K množství portrétů výjimečných lidí, nakreslených Repinem, je třeba počítat i portrét Pavla Michajloviče Treťjakova, zakladatele galerie ruského malířství, která se stala pokladem ruského národa. Treťjakov s Repinem spolupracoval a nechal si od něj namalovat řadu obrazů do své galerie. Také si byli velmi blízcí a tak Treťjakův portrét namalovaný Repinem byl jasným vyústěním jejich vztahu. Repin si své modely pro portréty vybíral a pro ostatní byla čest nechat se namalovat od takového portrétisty. Jeho škála portrétovaných byla velmi široká. Od významných hodnostářů přes takzvané mužiky až po členy jeho rodiny.

Tento portrét zobrazuje Treťjakova zamyšleného a ponořeného do sebe, pohlceného myšlenkou. V pozadí je vidět Treťjakovova milovaná galerie, jeho celoživotní práce, což dotváří Treťjakovovu povahu. Krásná pravá tvář, charakteristické založení rukou, vyjadřující uzavřený charakter. Výrazná, bílá ruka s tenkými, dlouhými, trochu pokrčenými prsty a se snubním prstenem na prsteníčku. Obraz je věrnou kopií skutečné podoby Pavla Treťjakova. Portrét oživují barvy pozadí - fialkové stěny galerie a zlaté rámy obrazů pověšených na zdi.

Oblíbeného galeristu nekreslil jen Repin, ale i další umělci. Například další Treťjakovův přítel Kramskoj. Vytvořil nevelký komorní *Portrét P. M. Treťjakova*, který zanechává dojem asketické přísnosti, zdrženlivosti a vnitřní ušlechtilosti sběratele. Treťjakovův pohled je typicky zádumčivý a skrývá se v něm opravdová srdečnost a upřímnost, která naplňovala vztah těchto pozoruhodných lidí. Oproti Repinovu ztvárnění však působí chladněji a více strohým dojmem.

5.3. IVAN HROZNÝ A JEHO SYN IVAN 16. LISTOPADU 1581

ИВАН ГРОЗНЫЙ И ЕГО СЫН ИВАН 16 НОЯБРЯ 1581

(rok 1885 - 199,5 x 254)

Státní Treťjakovova galerie, Moskva

Malíř ovlivněn dojmy z poprav revolucionářů, účastníků atentátu na cara Alexandra II., vytvořil dílo, které jakoby současně představovalo přítomnost ve dvou časových polohách. Na jedné straně doba krvavé synovraždy a na druhé straně malířova realita. Chtěl vyjádřit náladu, která v něm vyvolala skladba *Msta*. Tu slyšel roku 1881 na koncertě Rimského-Korsakova krátce po atentátu na Alexandra II. Tak si Repin vzpomněl na cara Ivana. Pracoval s obrovskou vášní, samozřejmě studoval historii té doby, ale hlavně hledal model, který by mu pomohl při vyobrazení výrazu cara Ivana právě si uvědomujícího dopad svého činu. Pomáhal si plastickým modelem.

Toto dílo znamená významný krok vpřed jak v malířově tvorbě, tak v ruském malířství vůbec.

Obraz zachycující hluboké duševní drama je druhé Repinovo vyobrazení historické scény. O prvním (*Carevna Sofie*) jsem se již zmínila výše. Dílo zachycuje jednu z epizod života ruského cara Ivana Hrozného, který ve vzteku zavraždil svého syna Ivana. Car je vyobrazen ve chvíli, kdy poté, co ve vzteku žezlem udeřil svého syna, se snaží zastavit krvácející ránu. Takové zobrazení cara do té doby nikdo nenamaloval. Síla výrazu a psychologického napětí neměla v té době v ruské ani světové malbě obdoby. Car vypadá v kontrastu se svým krásným, dojemně lidským synem, velmi vyděšeně a odpudivě.

Obraz je založen na harmonizaci krvavě červených, růžových a červeno - hnědých tónů a Repin drží diváka v napětí. Růžový carevičův plášť je v kontrastu s

černým oblekem cara Hrozného, do jehož tváře se už dostala pečeť smrti. Intenzivní krvavě červená barevná škála by splývala, kdyby Repin nezasadil do výtvoru doplňující zelenou na carevičových holínkách a tmavomodrou na sametových kalhotách. Tyto tóny změkčují a umírňují vliv krvavého koloritu. Tomu napomáhá i chladné, slabé světlo, linoucí se z okénka.

Obraz Hrozného a jeho syna Ivana je plodem výtvarnickovy fantazie. Ale bez výborné znalosti stavby těla a psychologie člověka by jen těžko mohl zvládnout obraz zachycující tuto tragickou událost.

Ivan Hrozný byl vystaven na 13. putovní výstavě a jeho přívrženci i protivníky byl pochopen jako dílo směřující proti samoděržaví. Proto lidé chodili na výstavu manifestovat. Poté, co dílo přivezli do Moskvy, ho vláda zakázala vystavovat i reprodukovat. Až po usilovné snaze o povolení, byl obraz vystaven v soukromé galerii P. M. Treťjakovova. Dnes se řadí k nejuznávanějším dílům světového umění.

5.4. ZÁPOROŽCI, PÍŠÍCÍ DOPIS TURECKÉMU SULTÁNOVI ЗАПОРОЖЦЫ, ПИШУЩИЕ ПИСЬМО ТУРЕЦКОМУ СУЛТАНУ

(roky 1880 – 1891 - 203 x 358)

Státní ruské muzeum, Petrohrad

Námět na toto dílo Repin získal z četby dopisu, poslaný kozáky tureckému sultánovi Mohamedovi I. Ve druhé polovině 17. století. Historické plátno *Záporožci, píšící dopis tureckému sultánovi* září radostí ze života, svěžestí a veselím. Repin v něm oslavuje hrdinské časy národa.

V roce 1880 byl vytvořen první náčrt olejomalbou a roku 1891 byl dokončen celý obraz, když autor dostal na téma o svobodomilných a hrdých Záporožcích, odmítajících se podrobit tyranovi, historický materiál od jednoho ukrajinského dějepisce. Repin studoval historii Ukrajiny, národní ukrajinskou tvořivost, poznal historické památky, dvakrát na jih Ukrajiny odcestoval. Řada let intenzivní práce se vyplatila a Repinovi se podařilo s výjimečnou silou exprese zobrazit jednotný kolektiv Záporožců. Provedení je plně vyjádření soudružnosti kolektivu. Repin nad Záporožci tak dlouho přemýšlel, že ani nestačil odpovídat na dopisy od V. V. Stasova. Později mu napsal s tím, že se omlouvá, ale že za vše mohou Záporožci.

Existují tři obrazy Záporožců s podobnou kompozicí. Poslední, konečná varianta je z roku 1891 rozměrem je největší a zcela uspokojila samotného umělce. Na obraze je masa figur v různých pozicích, s červenými tvářemi, pevnými charaktery, spoustou veselí a smíchu. Jsou to různé druhy smíchu - od hlučného basového řehotu Záporožce v červeném županu do ječivého a písklavého chechtotu staříka. Ale hned vedle hlučného Záporožce je stařík v polské uniformě se schlíplými šedými vousy a ten mlčí. Typy smějících se lidí jsou vyobrazeny s takovou výrazností, kterou nedefinoval nikdo před ani po Repinovi. Na obraze je také množství doplňků. Různorodé obleky, výbroj, náčiní, včetně ukrajinské bandury.

V době úspěšných vojenských pochodů vojáci přivázeli mnoho kořistí. Proto také na obraze vidíme Záporožce oblečené do různých ukrajinských šatů, ale i do obleků jiné země. Dále můžeme vidět těžké zbraně – samopaly, ale i lehké pušky s drahocenným kováním, šavle, rohy na střelný prach, láhve na víno, lžičky přivázané k opaskům a další. Vše je v obraze krásně zkomponováno. Není třeba nic dokreslovat, umazávat ani přemísťovat. Divák je vtažen do obrazu a ani nehledá pokračování děje. Je toho dosaženo díky dvěma neutrálním figurám vlevo a vpravo, které stojí zády k divákovi.

Repin úporně hledal věrné umělecké řešení, měnil už hotové postavy a jejich rozmístění i podobu pozadí. Nakonec, aby neunikla hlavní myšlenka – dopis, udělal postavu písaře centrálním bodem zkomponovaného kruhu, ke kterému do dvou řad rozmístil Záporožce, kteří diktují dopis.

Pozadí je vyplněno šedou barvou koster nabodnutých na kopí, nebo štíty což vzbuzuje společný dojem povzbuzení kozáků a spojuje hlučnou skupinu v pozadí se skupinou směřících se postav v popředí.

Repin chápe Záporožce jako semknutou, družnou, bratrskou společnost. Umělec chtěl těmito salvami smíchu ukázat, že tak bezstarostně a vesele se mohou smát jen ti lidé, kteří se cítí být svobodnými a semknutými.

Když publikum roku 1891 poprvé spatřilo toto dílo, uvítalo ho jako triumf ruského umění a Repinova talentu. Tímto podařeným výjevem malíř výrazně doprovodil atmosféru historickému Gogolovo románu *Taras Bulba*.

5.5. ODPOČINEK

ОТДЫХ

(rok 1882 - 140 x 91,5)

Státní Treťjakovova galerie

V roce 1882 je Repin v rozkvětu sil i talentu. V tomto roce také vytvořil obraz *Odpočinek*, který zobrazuje jeho ženu Věru Alexejevnu. Repina známe spíše jako autora obrazů dramatických, sociálních, plných strastí. Občas se ale oddal harmonii ticha a klidu. Potom vznikaly takové portréty jako tento, ale to bývalo velmi málo. Už v roce 1878 Repin nakreslil portrét své ženy sedící v křesle a s knihou na kolenou. Je to podařené dílo, ale srovnávat ho s obrazem *Odpočinek* nelze. Je zajímavé, že na Repinově nejpovedenějších ženských portrétech jsou vyobrazeny ženy z jeho rodiny.

Kompozice portrétu je prostá a přirozená. Unavená, mladá žena usnula v křesle. Uvolněná, zkroucená postava, hlava se opírá o levou ruku, ta o opěrku křesla. Ticho, klid a ničím nerušená pohoda vane z vyobrazení spící ženy. Překvapivě přesvědčivě je zachycen výraz nemohoucnosti v rukách ve chvíli spánku. Oči jsou zavřené, ústa mírně pootevřená.

Náladu tichého pokoje zvýrazňuje višňový potah křesla a s ním lehce spojený barevný tón jejích bordó šatů. Barva tohoto obrazu má zvláštní sílu předat teplo, útulnost, vyrovnanost. Krásné něžné ruce s dlouhými prsty jsou v kontrastu s chladnými bílými tóny naškrobených volánků a čisté zdi.

Při vší jednoduchosti a prostotě vzhledu Věry Alexejevny se v něm ukrývá mnoho ženského půvabu. Obraz je obdařen hlubokými city autorovy lásky k jeho modelce.

ZÁVĚR

V předložené bakalářské práci jsme se seznámili s životními osudy a tvorbou ruského malíře Ilji Jefimoviče Repina, který bezesporu sehrál důležitou roli v ruském realistickém malířství a významně obohatil umělecké období 2. poloviny 19. století o neobyčejná plátna.

Dozvěděli jsme se, že už jako malý projevil zájem o kreslení a vynikal neobyčejnou zručností. Seznámili jsme se i s některými členy jeho rodiny. Oblíbenou sestrou Ust'ou, milovanou matkou, starou babičkou i s otcem, vysloužilým vojákem díky kterému vyrůstal v ne zrovna příznivém prostředí. Poznali jsme jeho cestu za vzděláním do Akademie umění, která v jeho životě byla velmi důležitá. Víme, že se začlenil do skupiny „peredvižníků“, důležitého hnutí pro ruské umění té doby, ve kterém začal vytvářet svá nejznámější díla.

Cílem bakalářské práce bylo rozšířit a sjednotit všeobecné informace o tomto umělci i o době ve které žil a tvořil, nastínit jeho život, názory a umělecký přínos. Tvořil v době, kdy umělci v Rusku začínali svými pracemi bojovat proti carskému útlaku a hájit zájmy obyčejných lidí. Také literatura začala v té době ukazovat na bezpráví a začal se vydávat demokratický časopis *Sovremenik*.

Na závěr bych chtěla ještě přiblížit přátelství Repina a spisovatele Lva Nikolajeviče Tolstého, kterého také maloval. Když byl Repin v jeho přítomnosti, neustále měl v ruce tužku a načrtával jej v různých polohách. Svým pojetím jeho vyobrazení se lišil od všech ostatních. Opět prokázal své umělecké mistrovství, výborné zacházení se štětcem s barvou což Repina řadilo mezi světové malíře. Jejich přátelství trvalo 30 let až do Tolstého smrti. Za tu dobu Repin nakreslil nespočet Tolstého portrétů a jeho rodiny. Přátelé se navzájem inspirovali, a také možná proto se Repin dal i do literární tvorby a mohl tak vzniknout soubor kratších i rozsáhlejších črt *Daleké i blízké*.

РЕЗЮМЕ

В данной бакалаврской работе мы познакомились с жизнью и творчеством русского художника Ильи Ефимовича Репина, который без сомнения сыграл важную роль в развитии русской реалистической живописи и существенно обогатил своими уникальными полотнами русское искусство второй половины 19-го века.

Мы выяснили, что уже в детстве он проявлял интерес к рисованию и отличался исключительными способностями. Познакомились с некоторыми членами его семьи: обожаемой сестрой Устей, любимой матерью, старой бабушкой, а также с отцом, отставным солдатом, под влиянием которого он рос не в самой благоприятной среде. Узнали мы и проделанный им путь для получения образования в Академии Художеств, который был очень важен в его жизни. Мы знаем, что он стал членом группы «Передвижники», влиятельного для русского искусства того времени движения, в рамках которого он начал создавать свои наиболее известные произведения.

Цель бакалаврской работы заключалась в том, чтобы пополнить и собрать воедино всю информацию об этом художнике и о времени, в которое он жил и творил, а также охарактеризовать в общих чертах его жизнь, мировоззрение и вклад в живопись. Его творчество пришлось на то время, когда деятели искусства в своих работах начали выступать против царского гнета и защищать интересы простых людей. В это же время о несправедливости заговорила и литература: стал издаваться демократический журнал *«Современник»*.

В завершение хотелось бы еще подробнее остановиться на дружбе Репина с писателем Львом Николаевичем Толстым, которого он также рисовал. При нем Репин постоянно держал в руке карандаш и делал его зарисовки в

различных позах. Своей манерой изображения писателя он отличался от всех остальных. В очередной раз продемонстрировал свое художественное мастерство, превосходное владение кистью и красками, что поставило его в один ряд с выдающимися мировыми художниками. Их дружба продолжалась 30 лет, аж до самой смерти Толстого. За этот период времени Репин нарисовал несметное количество портретов Толстого и его семьи. Друзья взаимно вдохновляли друг друга. Возможно, именно поэтому Репин обратился также и к литературному творчеству, и так смог возникнуть сборник кратких и длинных очерков *«Далекое и близкое»*.

CHRONOLOGIE ŽIVOTA

1844 - 25.července (5.srpna podle starého kalendáře) se Ilja Repin narodil v Čugujevě

1854 - 1857 – učil se kreslení a rýsování ve škole vojenských topografů v Čugujevě

1857 – dochází do učení k čugujevskému ikonopisci I. M. Bunakovovi

1858 - 1863 – tvoří ikony a malby v kostelech v Čugujevě a jeho okolí

1863 – jede do Petrohradu, kde stál o přijetí na Akademii výtvarných umění

1864 - přijat jako dobrovolník a pak jako student na Akademii výtvarných umění. Seznámil se s takovými osobnostmi jako například : Kramskoj , Polenov, Maximov

1864 - 1871 – studoval na Akademii umění

1870 – výlet k řece Volze – studie Burlaků

1872 - svatba s V. A. Ševcovovou

1873 - 1876 – pobyt v zahraničí, navštívil: Vídeň, Řím, Neapol, Pompeje, pobývá v Paříži a Normandii. Pracuje s obrazy Pařížská káva, Sadko v podmořském království

1876 - návrat do Ruska, do rodného Čugujeva

1878 - přijat k „peredvižnikům“

1880 - narodila se mu dcera Taťána, seznámení s velikým ruským spisovatelem Lvem Nikolajevičem Tolstým

1885 - dokončil obraz „Ivan Hrozný a syn jeho Ivan“, šíření tohoto obrazu zakázáno Alexandrem III.

1892 - vede jako mistr Akademii malířského umění

1897 - znovu vstupuje do skupiny „peredvižniků“

1899 - účastní se 1. výstavy světového malířství. Kupuje usedlost Penaty v Kuokkale ve Finsku.

1903 - stěhuje se do Finska

1907 - končí jako učitel na Akademii umění

1930 - Repin umírá, pochován ve Finsku, u vily Penáty, podle přání v jeho závěti

CITACE A POZNÁMKY

- ¹ Repin, I. J.: Daleké a blízké. Kniha vzpomínek a esejí. Praha 1953. str. 18.
- ² Kanonisté – církevní myslitelé, kteří se podíleli na vzniku kanonického (církevního práva)
- ³ Kalmykové – mongolští kočovní pastevci koní a skotu, potomci Ojratů, v 19. století část přešla k zemědělství.
- ⁴ Akademie umění – Vysoká škola plastického malířství v Rusku, založena v Petrohradě v roce 1775. Roku 1918 byla nahrazena jinými školami.
- ⁵ Ivan Nikolajevič Kramskoj – ruský malíř, umělecký kritik, autor knih o malířství, žil v letech 1837 – 1887.
- ⁶ Repin, I. J.: Daleké a blízké. Kniha vzpomínek a esejí. Praha 1953. str. 142.
- ⁷ Fiala, V.: Ruští realističtí malíři 19. století. Praha 1951. str. 38.
- ⁸ Alexandr Andrejevič Ivanov – ruský malíř, autor plátna *Zjevení Krista národu*, dosáhl velikých úspěchů v oblasti malířství v plenéru, hodně pracoval s přírodou, žil v letech 1806 – 1858.
- ⁹ Vladimír Vasiljevič Stasov – ruský umělecký kritik, historik, syn ruského architekta Vasila Petroviče Stasova, žil v letech 1824 – 1906 z toho v letech 1851 – 1854 v Itálii.
- ¹⁰ Sýkorovská, S. - Fiala, V.: Ruské malířství 18. a 19. století. Praha 1953. str. 21

POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA

Fiala, V.: Ruské umění. Praha 1966

Fiala, V.: Ruští realističtí malíři 19. století. Praha 1951.

Ljaskovskaja, O. A.: Ilja Jefimovič Repin: Žizň i tvorčestvo. Moskva 1982.

Morgunovová-Rudnická, N. D.: Ilja Jefimovič Repin. Moskva 1970.

Mráz, B. Mrázová, M.: Encyklopedie světového malířství. Praha 1988.

Paramov, A.V.: Peredvižniki. Moskva 1975.

Repin, I. J.: Daleké a blízké. Kniha vzpomínek a esejí. Praha 1953.

Repin, I. J.: Dopisy. Praha 1957.

Sedlář, J.: Realistické maliarstvo 19. storočia. Bratislava 1979.

Sýkorovská, S. - Fiala, V.: Ruské malířství 18. a 19. století. Praha 1953.

Šabouk, S.: Encyklopedie světového malířství. Praha 1975.

Štěrnin, G. J.: Ilja Repin, obrazy, kresby. Praha 1985.

Városov, M.: Ilja Jefimovič Repin. Bratislava 1950.

<http://bibliotekar.ru/Repin/index.htm>

<http://ilyarepin.ru>

<http://ilya-repin.ru>

<http://peredvizhniki.ru>

http://tars.rollins.edu/Foreign_Lang/Russian/repin.html

<http://www.abcgallery.com/R/repin/repin.html>

http://www.artcyclopedia.com/artists/repin_ilya.html

OBSAH

Úvod	7
1. Zrození velkého malíře	9
2. Doba „peredvižníků“	15
3. Závěrečné období	17
4. Repin a současnost	19
5. Analýza obrazů	20
5.1. Carevna Sofie	20
5.2. Portrét P. M. Treťjakova	22
5.3. Ivan Hrozný a jeho syn Ivan	23
5.4. Záporožci	25
5.5. Odpočinek	27
Závěr	28
Резюме	29
Chronologie života	31
Citace a poznámky	33
Použité zdroje a literatura	34
Dokumentární přílohy	

Dokumentární přílohy



ЦАРЕВНА СОФЬЯ АЛЕКСЕЕВНА ЧЕРЕЗ ГОД ПОСЛЕ ЗАКЛЮЧЕНИЯ ЕЕ В НОВОДЕВИЧЬЕМ МОНАСТЫРЕ, ВО ВРЕМЯ КАЗНИ СТРЕЛЬЦОВ И ПЫТКИ ВСЕЙ ЕЕ ПРИСЛУГИ В 1698 ГОДУ



ПОРТРЕТ П. М. ТРЕТЬЯКОВА



ИВАН ГРОЗНЫЙ И ЕГО СЫН ИВАН 16 НОЯБРЯ 1581



ЗАПОРОЖЦЫ, ПИШУЩИЕ ПИСЬМО ТУРЕЦКОМУ СУЛТАНУ



ОТДЫХ



НЕ ЖДАЛИ



БУРЛАКИ НА ВОЛГЕ



ПРОТОДИАКОН



Л. Н. ТОЛСТОЙ ПОД ДЕРЕВОМ



Л. Н. ТОЛСТОЙ НА ПАШНЕ



КАЛМЫК

Д. И. МЕНДЕЛЕЕВУ

25 января 1904 г.

Дорогой глубокоуважаемый Дмитрий Иванович.

Очень обрадовали Вы меня книгой «Заветные мысли». Читаю с наслаждением, оторваться не могу.

Вспоминаю многое из личных бесед с Вами, Вашу публичную лекцию в университете, где затрагивались уже многие мысли. И вот теперь все так стройно, так несомненно преподносится читателю! В то время, когда направо и налево идет такая нескончаемая болтовня досужих корректоров текущей жизни, печатаются горы бумажного навоза, вместо снега на дворе - сплошная отсебятина посредственности заваливает всякое слово знающего... Так кстати, так отрадно прочесть глубокую, реальную правду о насущном вопросе нашей жизни... Большое спасибо Вам.

Горячо обнимаю и жму крепко Вашу могучую руку.

Ваш И.Репин.

И. П. ПАВЛОВУ

10 августа 1927 г. Куоккала

Дорогой глубокоуважаемый Иван Петрович. Такая жалость, что в это лето не пришлось Вас видеть близко у нас. А лето вышло такое, какое вспоминается только в Италии.

Я так обленился, что едва переползаю через неразборчиво к морю - купаться.. Вот лето! Этакое счастье, еще не бывало. Не нахожу слов благодарить Вас за память о нас.

Вас глубоко чтущий Илья Ренин